

D ů v o d y:

Podle § 1336 obč. zák. mohou smluvci, kteří sjednávají smlouvu, učiniti zvláštní dohodu, že na místě újmy, která by se měla nahraditi, má býti zapravena určitá částka, ať peněžitá, nebo jiná, jestli slib nebude splněn buď vůbec, nebo náležitým způsobem, nebo příliš pozdě. Vyžaduje tedy právo ukládati konvenční pokutu předchozí úmluvy a nelze schváliti právní názor odvolacího soudu, že jeden ze smluvců může bez ní za trvání smluvního poměru ukládati druhému smluvci pokuty pro nesplnění nebo nenáležité plnění smlouvy a že dojde v takovém případě k dohodě o tomto oprávnění mlčky tím, že se postižený smluvce neohradí proti postupu onoho smluvce.

V souzené věci zjistil odvolací soud, že nebylo stanoveno předchozí dohodou smluvců oprávnění žalované firmy ukládati žalobci peněžité tresty a odvolací soud vykládá správně ustanovení čl. 16 služebních podmínek, upravujících služební poměr žalobcův, že žalovaná firma nebyla oprávněna, aby bez souhlasu žalobcova něco jednostranně srážela z jeho již vzniklé a připsané mu pohledávky »na účasti« (podílu na zisku), a že měla toliko právo, by do budoucna snížila anebo zrušila žalobcovu spoluúčasť na zisku. Mylný je proto názor odvolacího soudu, že došlo k platné dohodě o konvenční pokutě tím, že žalovaná firma uložila žalobci konvenční pokuty a že ten je uznával, an podpisoval předložené mu měsíční výpisy ze svého osobního účtu, obsahující srážky pro různé chyby a nedostatky služební a mimo to doložku, že mimo zůstatek uvedený ve výpisu nemá proti žalované jiných požadavků a že bere na vědomí, že možné reklamace musí podati do osmi dnů u osoby ve výpisu jmenované, a že to žalobce nikdy neučinil.

Podíl na zisku je částí žalobcova platu, jak je zřejmé z ustanovení § 9 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., a podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (Sb. n. s. č. 15262, 15802 a j.) nemůže se zaměstnanec za trvání služebního poměru platně vzdáti nároku na plat. Nemá tedy ani právního účinku prohlášení učiněné zaměstnancem za trvání služebního poměru, že nemá proti zaměstnavateli žádného pohledávání ze služebního poměru.

Neobstojí tudíž důvod, z něhož odvolací soud nevyhověl žalobní prosbě, a ježto se odvolací soud, vycházející z mylného právního nazírání na věc, neobíral odvoláním, pokud napadlo zjištění a závěr prvního soudu, že se totiž žalobce vzdal po ukončení služebního poměru zažalované pohledávky, a neučinil potřebná skutková zjištění, není věc zralá k rozhodnutí (§ 35 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.), (č. 1275/Sb. n. s.).

Čís. 16582.

I pro nárok založený na nespravedlivém odsouzení podle zákona ze dne 21. března 1918, č. 109 ř. z. platí všeobecné zásady o náhradě škody a musí i z něho vyvozovaná škoda býti ve skutečné příčinné sou-

vislosti s odsouzením. Nestací, že vyneseny pravoplatný trestní rozsudek byl odsouzenému jen podnětem postupu majícím v zápětí škodu, jejíž strůjcem byl však sám poškozený.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1937, Co I 25/37.)

Žalobce byl pravoplatně odsouzen pro zločin podvodu podle §§ 197 a 199 a) tr. zák., spáchaný tím, že se ve vlastní trestní věci pro zločin zpronevěry ucházel u Emanuela Č. o křivé svědectví, a to k nepodmíněnému trestu žaláře na dobu jednoho měsíce, doplněného postem. Dne 10. října 1930 byl vyzván k nastoupení trestu, avšak na jeho žádost byl mu dne 4. prosince 1930 povolen odklad trestu do 2. ledna 1931. Dne 9. ledna 1931 žádal o další odklad trestu. Po zamítnutí žádosti o milost byl žalobce dne 11. května 1934 soudem vyzván, aby trest do 8 dnů nastoupil. Dne 1. února 1935 byla žalobci na jeho žádost povolena obnova trestního řízení a žalobce byl téhož dne zproštěn obžaloby vznesené na něho pro zločin §§ 197 a 199 a) tr. zák. Tvrdě, že byl v době, kdy byl vyzván k nastoupení trestu (11. května 1934) zaměstnán jako pomocný u Š. závodů v K. s platem 275 Kč, kteréžto zaměstnání bylo jeho jediným zdrojem příjmů, že podle pracovního řádu platného v dotčených závodech musí býti dělník, který je déle než 14 dní vězněn, ihned bez výpovědi propuštěn, a že vida, že mu nezbude než nastoupiti trest, dal dne 14. května 1934 ze zaměstnání výpověď a zaměstnání opustil, aby mohl nastoupiti trest, domáhá se žalobce podle zákona ze dne 21. března 1918, č. 109 ř. z. na žalovaném státě náhrady mzdy 270 Kč týdně od 4. července 1936 s příslušenstvím a dále částky 30.800 Kč jako mzdy za dobu od 13. května 1934 do 4. července 1936. V r c h n í s o u d z a m í t l žalobu. D ů v o d y: Na žalobci bylo, aby dokázal, že byl nespravedlivě odsouzen pro trestný čin, že mu tím vznikla škoda a že mezi obojím je příčinná souvislost. Že byl žalobce nespravedlivě odsouzen, o tom může býti pochybnosti, uváží-li se, že mu byla povolena obnova trestního řízení a že byl pro čin, pro který byl původně odsouzen, obžaloby zproštěn. Možno také beze všeho připustiti, že žalobce byl ztrátou zaměstnání poškozen. Než mezi obojím není příčinné souvislosti, neboť žalobce nebyl ze zaměstnání propuštěn snad důsledkem nespravedlivého odsouzení, nýbrž opustil zaměstnání sám dobrovolně a předčasně v době, kdy tak učiniti nemusil. Je nesporno, že žalobce byl vyzván k nastoupení trestu do 8. dnů dne 11. května 1934, že ono vyzvání bylo vypraveno dne 12. května 1934, takže je žalobce nedostal dříve než dne 13. května 1934. Podle toho měl žalobce k nastoupení trestu čas do 21. května 1934. Dne 17. května 1934 podal však žalobce, jak sám tvrdí, žádost za odklad trestu, kterou odůvodnil tím, že podal žádost o obnovu. Jeho zakročení bylo úspěšné. Nemusil tedy již dne 14. května 1934 ze zaměstnání sám vystupovati a učinil-li tak přece, učinil tak na vlastní vrub.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde o to, zda je správný právní závěr vrchního soudu, že mezi nespravedlivým odsouzením a škodou žalobou domáhanou není příčinná

souvislost. Je nespornou skutečností, že žalobce byl na základě provedené obnovy trestního řízení pravoplatně osvobozen, aniž došlo k výkonu trestu. Základem žalobcova nároku je ztráta jeho zaměstnání, ke které však nedošlo podle vlastního přednesu žalobcova na základě jeho odsouzení, nýbrž proto, že on sám služební smlouvu vypověděl a tak ji zrušil o své vlastní újmě. Odsouzení samo tedy nebylo příčinou ztráty zaměstnání žalobcova, nýbrž bylo jen podnětem ke kroku náležitě neuváženému. I pro nárok založený na nespravedlivém odsouzení platí všeobecné zásady o náhradě škody; musí tedy i z něho vyvozovaná škoda býti ve skutečné příčinné souvislosti a nestačí, že vyneseny pravoplatný rozsudek byl odsouzenému podnětem postupu, které znamená sice jeho škodu, které však byl sám strůjcem, když skutečnost prokázala, že škoda mu hrozící by nebyla nastala, kdyby nebylo ukvapeného žalobcova postupu. Právní posouzení stavu věci, jak se stalo prvním soudem, je tedy správné.

Čís. 16583.

I. Vykonavatel poslední vůle má v mezích vytčených předpisem § 816 obč. zák. právní postavení účastníka pozůstalostního řízení (§§ 6, 37 zák. č. 100/1937 Sb. z. a n.) zejména při zjišťování pozůstalostního jmění, jež se děje soupisem pozůstalosti za předpokladu § 92 nesp. pat., a jest oprávněn k návrhům a k opravným prostředkům směřujícím k správnému postupu při soupisu.

II. Jde-li o pozůstalost veřejného společníka veřejné obchodní společnosti, jest podle § 106 nesp. pat. předložiti při zřízení soupisu jeho pozůstalosti účetní uzávěrku o jeho společenském podílu ke dni úmrtí, ať dědic vstoupil do řečené společnosti na místě zůstavitele, či nikoli, ať úmrtím zůstavitele došlo k zrušení společnosti, či zda společnost dále trvá s dědicem. Zůstavitelův podíl na společnosti ke dni jeho úmrtí jest zjistiti tak, jako by bylo došlo v den jeho úmrtí k vystoupení zůstavitele ze společnosti. Pro vyšetření jeho společenského podílu je rozhodující právní poměr mezi zůstavitelem a dosavadními společníky, t. j. především společenská smlouva, a nemá-li ona smlouva v té příčině žádného ustanovení, předpis § 106 nesp. pat.

Ustanovuje-li společenská smlouva, že úmrtím společníka »vypadne«
toliko on resp. jeho pozůstalost ze společnosti a upraví-li se nároky zemřelého společníka shodně s čl. 130, odst. 1 až 3 obch. zák., jest za účelem vypořádání zemřelého společníka předložiti přesnou likvidační bilanci (i když jde pouze o fiktivní realizaci aktiv a pasiv o skutečném stavu majetku společnosti ke dni společníkova úmrtí) podle zásad o kupecké invertuře.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1937, R I 639/37.)

Srov. rozh. 14305, 8712, 4179.